

Nr 657

Av herr **Hansson i Skegrie m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 74, angående Sveriges anslutning till det reviderade allmänna tull- och handelsavtalet (GATT) samt till avtalet rörande organisationen för handelssamarbete (OTC) m. m.*

I propositionen nr 74 föreslås, att riksdagen för sin del skall godkänna Sveriges anslutning till det reviderade GATT-avtalet. Det framhålles i propositionen, att revisionen av avtalet ej medfört några genomgripande principiella förändringar. En viss skärpt övervakning kommer enligt det reviderade avtalet att ske exempelvis i fråga om tillämpningen av kvantitativa importrestriktioner. Vidare föreslås Kungl. Maj:t få bemyndigande att godkänna ändringar i avtalen, i den mån dessa icke kräver författningsändringar av beskaffenhet att påkalla riksdagens medverkan, vilket torde möjliggöra en smidigare tillämpning än förut. Dock kvarstår en betydande oklarhet om de eventuella risker för vissa delar av svenskt näringsliv, som avtalets tillämpning kan medföra. Vissa artiklar har en sådan utformning, att det är svårt att avgöra den innebörd som de kan få i den praktiska tillämpningen. En mera ingående precisering av de praktiska konsekvenser, som kan påräknas, hade varit önskvärd.

För jordbruket och fisket kan GATT-avtalet icke sägas innebära några ändringar av större betydelse. För trädgårdsnäringen synes däremot avtalet medföra betydande olägenheter, vilket i detta sammanhang måste uppmärksammas.

Så stadgas t. ex. i artikel IV, att "produkter från en avtalsslutande parts område, som införts till en annan avtalsslutande parts område, skola med avseende å alla lagar, förordningar och bestämmelser, som röra deras försäljning, salubjudande, köp, transport, distribution eller användning inom landet, medgivas behandling, som icke är mindre gynnsam än den, som medgives samma slags produkter av inhemskt ursprung". Nämnade stadgande synes kunna medgiva en gynnsammare behandling av utländska trädgårdsprodukter än vad som nu tillåtes, varigenom konkurrensförhållandena för den svenska produktionen ytterligare kan försvåras.

I artikel VI stipuleras: "De avtalsslutande parterna erkänna att dumpning, varigenom ett lands produkter införas på marknaden i ett annat land till lägre pris än varornas normala värde, bör fördömas, om den förorsakar eller hotar att förorsaka väsentlig skada å en i en avtalsslutande parts

område befintlig industri eller avsevärt försenar upprättandet av en inhemsk industri." Det bör uppmärksammas, att endast begreppet "industri" omnämnes i detta sammanhang. Utsägas bör enligt vår mening, att även andra intressen än industriens bör skyddas mot dumpingimport. Trädgårdsnäringen torde lida större avbräck genom sådan import än vad industrien i allmänhet gör. Trädgårdsnäringens liksom även jordbrukets och fiskets intressen synes oss ha blivit åsidosatta i denna artikel.

Enligt artikel XI bör kvantitativa restriktioner icke "införas eller bibehållas av någon avtalsslutande part i fråga om import av varor, härrörande från annan parts område..." För trädgårdsnäringens del skulle detta innebära en betydande försvagning av nu gällande gränsskydd. Särskilt gäller detta beträffande fruktodlingen, där de nuvarande kvantitativa begränsningarna av importen under vissa tider är ett i hög grad nödvändigt skydd.

Visserligen finns också bestämmelser, som borde kunna utgöra skydd mot de ovan befarade riskerna för svensk trädgårdsodling, såsom t. ex. stadgandet i artikel XVI⁴, vari sägs, att fr. o. m. 1 januari 1958 eller tidigast möjliga dag skall förbud gälla mot beviljandet av subventioner för export till lägre pris än det jämförbara pris, som begäres för vara av samma slag vid försäljning till köpare på den inhemska marknaden. Då emellertid bland de avtalsslutande länderna även torde finnas sådana, som förbehållit sig rätten att tillgripa exportsubventionering, synes ett sådant stadgande ej ha avsedd effekt. Likaså ges i artikel XIX vissa möjligheter till motåtgärder vid dumpingimport, men proceduren härvidlag torde tarva så lång tid, att allvarlig skada redan hunnit ske, åtminstone för trädgårdsnäringens del.

När riksdagen år 1950 för sin del godkände Sveriges anslutning till GATT-avtalet, medgav bevillningsutskottet i sitt utlåtande över ifrågasvarande proposition, att avtalet kunde förorsaka olägenheter för framför allt den svenska trädgårdsodlingen, vilka olägenheter emellertid enligt utskottets uppfattning uppvägdes av de fördelar, särskilt i form av ökade exportmöjligheter för andra näringsgrenar, som avtalet skulle medföra. Riksdagens beslut blev i enlighet med utskottets förslag. Den meningsriktning, som vi företräder, har icke kunnat godtaga ett uttalande av nämnda innebörd. Trädgårdsnäringen har en betydelsefull uppgift att fylla inom ramen för vårt näringsliv. Det bör därför enligt vår mening understrykas, att trädgårdsodlingen måste få ett sådant skydd, att denna uppgift kan fyllas på ett tillfredsställande sätt.

För trädgårdsnäringens del har importen av trädgårdsprodukter sedan 1950 företett så kraftiga ökningar, att den därav följande konkurrensen för den inhemska odlingen medfört mycket stora ekonomiska påfrest-

ningar. Såsom framgick av 1951 års trädgårdsutrednings betänkande har lönsamheten för den inhemska trädgårdsodlingen under senare år blivit sämre. Dessa förhållanden måste enligt vår mening uppmärksammas, när beslut skall fattas om vårt lands anslutning till det reviderade GATT-avtalet.

Som ovan framgått, finns en hel del stadganden i det reviderade GATT-avtalet, inför vilkas praktiska innebörd man från trädgårdsnärings synpunkt har all anledning att ställa sig frågande. Enligt vår mening får icke detta avtal tillämpas på sådant sätt, att trädgårdsnärings skyddsbehov eftersättes. Ej heller kan sådana stadganden accepteras, som kan verka fördröjande eller förhindrande för en välbehövlig förstärkning av denna näringsgrens gränsskydd.

Vid ratifikationen av det reviderade GATT-avtalet bör därför enligt vår mening det förbehållet göras, att tillämpningen av avtalet måste ske på det sättet, att den svenska trädgårdsnärings skyddsbehov tillgodoses. Genom förhandlingar med deltagarländer i GATT-avtalet har vissa förbättringar uppnåtts i gränsskyddet för svensk frukt, vilket förhandlingsresultat godkändes av riksdagen 1955. En förbättring av gränsskyddet för trädgårdsnärings övriga produktslag är emellertid fortfarande oundgängligen nödvändig, om trädgårdsnärings skall kunna få sådana villkor som svarar mot dess betydelse för landet. GATT-avtalet får inte utgöra något hinder för en sådan nödvändig förstärkning av tullskyddet för den svenska trädgårdsodlingen vid en kommande tullrevision.

En skärpning av bestämmelserna om kvantitativa importrestriktioner kan medföra allvarliga konsekvenser för trädgårdsnärings i vårt land. Om vår trädgårdsodling saknar ett sådant skydd, medan andra länder har kvantitativa importrestriktioner på trädgårdsodlings område, kan följden bli, att exportländernas överskott koncentreras till vårt land, vilket ytterligare skulle försvaga positionen för den svenska trädgårdsnärings. Det synes oss därför nödvändigt, att det förbehållet göres för vårt lands vidkommande, att kvantitativa importregleringar må få bibehållas till skydd för den svenska trädgårdsodlingen.

Med anledning av vad som ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen vid behandling av propositionen nr 74 måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t begära, att vid ratifikationen av det reviderade GATT-avtalet förbehåll göres för Sveriges vidkommande om en sådan tillämpningen av avtalet, att den svenska trädgårdsodlings intressen såväl i nuvarande läge som i samband med kommande tullrevision kan tillgodoses genom härför erforderligt tullskydd, samt att Kungl. Maj:t må söka uppnå en

sådan utformning av avtalet, att kvantitativa importrestriktioner må kunna bibehållas i sådan utsträckning, att nuvarande gränsskydd för den svenska trädgårdsodlingen icke försvagas.

Stockholm den 13 mars 1956

Nils G. Hansson
i Skegrie

Torsten Andersson
i Brämhult

Anders Pettersson
i Dahl

Harald Larsson
i Hedenäset

C. O. Carlsson
i Bakeröd

Stig F. Hansson
i Önnarp

Harald Andersson
i Dunker
